

1. УВОД

У Србији почетак превентивне медицине као и организовање здравствене службе, везују се за доношење Сретењског устава (1835. године) и уставне промене (1838/39.године) којима су ударени темељи српске државности.

Први санитарно-хигијенски стандарди живота, као и прописи о изградњи, где се и шта се може градити, прописи о употреби воде, као и прописи о сахрањивању мртвих потиче још из XVII век.

У *"Душановом закону"* је дата широка збирка законских прописа којим су се уређивале многе области живота људи у средњовековној Србији.

Манастиру Хиландар је настао први зборник средњовековних медицинских прописа познат под називом *"Хиландарски медицински кодекс"*.

Кнез Милош Обреновић схвата значај медицинске науке за здравље становништва и први прихвата напредну медицинску мисао Европе па тако оснива прво карантинско одељење за заразне болести са санитетом у Београду.

Он је такође 21. октобра 1859. године, донео Одлуку на основу које се у Београду оснива *"једна мала лабораторија за преке санитарске потребе"*, која је добила задатак да, испитује јело и пиће штетно или сумњиво" чиме се у ствари постављају темељи санитарног надзора над прехранбеним производима - над јелом и пићем и постављени су темељи организоване превентивне медицинске делатности у Србији и санитарном надзору.

Крај XIX и почетак XX века обележен је интензивнијим напорима на подизању здравствене културе. Централни хигијенски завода који данас носи име *Институт за заштиту здравља Србије "др Милан Јовановић - Батут"* основаног 1924. године а посебан допринос у појави, формирању и организацији институција здравствене и хигијенске заштите заузима генијална личност доктора Милана Јовановића Батута чије име Институт носи у знак почасти и поштовања.

У току овог периода значајно је унапређење и у служби санитарно-хигијенског надзора, санитарне инспекције. Ови процеси унапређења и развоја трајали су све до седамдесетих година XX века.

У овом периоду се јављају први покушаји да се санитарни надзорни органи који су тада називани "санитарци" - виши санитарни техничари - данас санитарни инжињери, потисну из санитарног надзора, а тиме и из санитарне инспекције увођењем и у Закон о санитарној инспекцији који је тих година био на снази термина "мање сложени послови" који, обезвређује и значај ових кадрова.

Данас су, Законом о санитарном надзору, послови санитарног надзора поново добили статус општег интереса за Републику и у надлежности су Министарства здравља Републике Србије.¹

---

¹ Гавриловић, А. (2001): *Предшколске установе у Србији 1843-2000*, Службени гласник, Београд